

attention, further stimulate the eye and auditory perception, increase interest in modern technological achievements, increase the amount of information received, compensate for limited excursion possibilities acquaintances and progressive industries, facilitate the fulfillment of tasks for independent work, and achit be an important factor in improving the quality of the assimilation of knowledge and skills.

In our time of transition to an information technology society, the value of the corresponding means and abilities to perceive large amounts of information is significantly increased. This leads to the fact that the determining role in the future will belong to people with the skills of searching, processing and analyzing information from different sources. Therefore, further research should be directed, in the opinion of the authors, to adaptation to life and learning in conditions of over-information load. As the elements of such adaptation, educational materials can be used with the use of video fragments that can be directly embedded in the structural components of the discipline with the help of modern educational electronic platforms, as an element of individual research and creative (creative) tasks, use appropriate data for the banks.

Keywords: video fragments, technical means of training, information and communication technologies, technological preparation.

Мошуренко Александр, Мошуренко Юрий, Рябец Сергей

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ИЗ ОПЫТА ПРИМЕНЕНИЯ ВИДЕОФРАГМЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИЯ ОСНОВ ТЕХНИКИ И ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ 014 СРЕДНЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ТРУДОВОЕ ОБУЧЕНИЕ И ТЕХНОЛОГИИ)

В статье рассмотрены особенности использования видеофрагментов при изучении дисциплины "Основы техники и технологии" в подготовке бакалавров специальности 014 Среднее образование (Трудовое обучение и технологии). Показана возможность повышения эффективности усвоения учебного материала и оптимизации учебного процесса при помощи "банка" видеофильмов научно-популярного содержания.

Ключевые слова: видеофрагменты, технические средства обучения, информационно-коммуникационные технологии, технологическая подготовка.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Мошуренко Олександр Юрійович – аспірант Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх учителів технологій та педагогів професійної освіти.

Мошуренко Юрій Михайлович – вчитель вищої категорії, старший вчитель, Староосотської філії КЗ "Олександрівське НВО №1"

Коло наукових інтересів: перспективи та проблеми розвитку технологічної освіти.

Рябець Сергій Іванович – кандидат технічних наук, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Коло наукових інтересів: проблеми технологічної освіти у вищій школі.

УДК 377. 1:687

Нечіпор Світлана

Українська інженерно-педагогічна академія

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ З ТЕХНОЛОГІЙ ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

У статті доведено, що проектувальна компетентність є необхідною складовою предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу. Автором обґрунтовано загальні підходи до пошуку шляхів формування компетентностей фахівців. На підставі наукових досліджень удосконалено та наповнено змістом логічну структуру формування проектувальної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу, яка базується на інформаційній та діяльнісній складових, а основним каталізатором є професійно важливі якості учня. Визначено роль практичної складової предмета «Технологія виготовлення одягу», яка здійснюється у вигляді лабораторно-

практичних робіт. Обґрунтовано важливість міжпредметних зв'язків. Автором наведено підходи до діагностики рівня сформованості проєктувальної предметної компетентності, яка має здійснюватись на кожному логічно завершеному ступені навчального процесу формування проєктувальної предметної компетентності.

Ключові слова: кравець, логічна структура компетентності, предметна компетентність, проєктувальна компетентність, технологія виготовлення одягу.

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток суспільства передбачає розвиток освіти через усунення невідповідності змісту освітньої підготовки майбутніх фахівців потребам сучасного ринку праці. Підготовка кваліфікованих робітників з професії «Кравець» має значний вплив на економічний розвиток країни. Галузь легкої промисловості нараховує велику кількість підприємств різних форм власності, на яких здійснюється виготовлення швейних виробів. Кількість інновацій, впроваджених у роботу підприємств щороку зростає. Тому від випускника професійно-технічного навчального закладу в першу чергу вимагаються здатності самостійно застосовувати теоретичні знання у нестандартних життєвих ситуаціях. Підготовка майбутніх кравців має спиратись на вивчення предмету «Технологія виготовлення одягу», засобами якого формуватимуться компетентності, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема модернізації сучасної освіти на основі компетентнісного підходу знаходиться в центрі уваги таких науковців, як А. Бермус, Н. Бібік, Н. Брюханова, Е. Зеєр, І. Зимня, О. Овчарук, О. Пометун, В. Радкевич, Л. Тархан, Ю. Татур, А. Хуторський, Л. Штефан та інших. Предметні компетентності фахівців активно досліджуються Н. Авдєєвою, О. Заблоцькою, А. Кордонською, В. Краєвським, С. Трубачевою та іншими.

Сьогодні робляться спроби щодо вивчення предметних компетентностей при вивченні спецдисциплін у процесі підготовки кваліфікованих робітників (Л. Гусечко, В. Лозовецька, Л. Лук'янова, Л. Паламарчук, Н. Мартинова, О. Оліферчук). Однак, питання формування предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу ще не стали предметом спеціального дослідження науковців, не дивлячись на те, що підготовка кваліфікованих робітників швейного профілю знаходиться у центрі уваги педагогічної науки (Н. Божко, І. Гриценко, О. Дубницька, Л. Комісарова, Л. Короткова, Г. Омельченко, Т. Попова та інші).

Така ситуація створює суперечності між: сучасними тенденціями розвитку освіти у напрямі підготовки компетентних кваліфікованих робітників швейного профілю і недостатньою розробкою науково обґрунтованих підходів щодо формування предметної компетентності як основи їхньої професійної компетентності.

Означені суперечності дали підставу визначити проблему дослідження, яка полягає у виявленні теоретичних основ формування предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу і її компонентів.

Попередні дослідження [4] дали підставу стверджувати, що професійна компетентність майбутніх кравців складається з предметних компетентностей з предметів теоретичного циклу та професійно-практичної підготовки, а предметна компетентність з технології виготовлення одягу об'єднує термінологічну, графічну, технологічну, проєктувальну і контрольну компетентності. Також автором досліджено, що проєктувальна предметна компетентність з технології виготовлення одягу має такі компоненти: знання вимог щодо складання технологічної послідовності виготовлення окремого вузла виробу; вміння описувати технічні умови виконання технологічних операцій; вміння складати перелік технологічних операцій обробки окремого вузла та виробу; досвід складання інструкційно-технологічної карти обробки окремого вузла та виробу. Також попередньо визначено, що модель формування предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу передбачає реалізацію послідовних дій

викладача та учнів через проходження підготовчого, формувального та контрольнокоригувального етапів.

Мета статті полягає у детальному аналізі шляхів формування однієї із складових предметної компетентності з технології виготовлення одягу – проектувальної.

Методи дослідження ґрунтуються на: загальних засадах теорії пізнання, філософських положеннях про взаємозв'язок та взаємообумовленість явищ і процесів, положеннях системного та діяльнісного підходу (А. Ананьєв, В. Байденко, Л. Виготський, Б. Гершунський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та інші); основних положеннях компетентнісного підходу в освіті (В. Байденко, Н. Бібік, Н. Брюханова, І. Зимня, В. Кальней, О. Овчарук, О. Пометун, Ю. Татур, А. Хуторський, С. Шишов, В. Ягупов та інші); теоретичних підходах щодо організації навчального процесу у професійно-технічних навчальних закладах (Р. Гуревич, О. Коваленко, Н. Ничкало, В. Радкевич, Л. Штефан та інші); положення і висновки наукових праць щодо підготовки спеціалістів швейного профілю (Н. Божко, І. Гриценко, Т. Девятьярова, О. Кириченко, Л. Короткова, Т. Попова М. Рябчиков, Л. Тархан та інші).

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки йдеться про процес навчання та розвиток особистості, то результатом освіти при компетентнісному підході буде набуття компетентностей, що є необхідним для існування та діяльності людини у різних життєвих сферах.

Професійно-технічна освіта має орієнтуватись на сучасний ринок праці, який ставить до кравців нові вимоги, які вимагають швидкої адаптації технологічних процесів до нового обладнання та матеріалів. Тому оволодіння проектувальною предметною компетентністю з технології виготовлення одягу є важливим кроком до набуття професійної компетентності.

Особистісно-орієнтований підхід при розробці траєкторії формування проектувальної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу дозволить забезпечити: всебічний розвиток особистості учня; індивідуалізацію навчання за рахунок розробки індивідуальної траєкторії формування компетентності; активізацію мотиваційного компоненту; розвиток професійно важливих якостей особистості; індивідуальну діагностику рівня сформованості предметної компетентності [2; 5].

Науковці В. Монахов [3], А. Вербицький [1] пропонують вирішення питання методології моделювання оптимального навчального процесу компетентнісного типу через вирішення таких задач: дослідження структури компетентності; вибір моделі співвідношення між логічною структурою майбутньої професійної діяльності і логічною структурою навчально-пізнавальної діяльності; розробки оптимальної підтримки і супроводу навчального процесу на базі результатів інтеграції інформаційних і педагогічних технологій.

Ці підходи імпонують нам і беруться за основу побудови моделі нашого дослідження. Ми враховували те, що теорія контекстного навчання А. Вербицького [1] базується на єдності навчально-пізнавальної діяльності і логічних структур професійної діяльності. При цьому розробка траєкторії професійного становлення випускника надається як послідовність модулів – функціональних вузлів. Послідовність всіх компонентів траєкторії і визначає логічну структуру і зміст навчальної програми предмета.

Водночас ми спирались на теорію В. Монахова, згідно якої компетентнісна модель випускника надається як сума компетенцій, а кожна компетенція подається як сума професійних задач. Набір цих задач є цільовою складовою етапу навчання. Для кожної професійної задачі розробляється система дидактичних чи навчальних задач. Розроблену науковцем логічну структуру компетентності [3, с. 64] було адаптовано до умов нашого дослідження (рис. 1.).

Компоненти логічної структури включають попередньо засвоєні знання («Що необхідно повторити?»); теоретичну складову, яка передбачає вивчення нового матеріалу та діагностику рівня сформованості кожного компонента. При цьому сформованість першого компонента забезпечує базу для формування наступного. Кінцевим етапом формування компетентності є діагностика готовності вирішити професійну задачу.

Рис. 1. Логічна структура компетентності (ПрК – предмета компетентність)

Аналіз досліджень [2; 5], дав підставу для висновку, що процес формування кожного компонента предметної компетентності має дві основні складові: інформаційну (теоретичну, когнітивну) та діяльнісну (практичну), а основним каталізатором процесу є професійно важливі якості учня.

На основі аналізу педагогічної літератури [1; 5] виявлено, що інформаційна складова базується на засвоєнні інформації на певному етапі навчального процесу і відтворенні її на репродуктивному рівні. В. Монахов інформаційну складову наводить у вигляді блоку «теоретична складова» [3].

Діяльнісна складова компетентності реалізується через практичний блок. Вирішення професійних задач, які входять до блоку, забезпечить набуття відповідних умінь. Підвищення складності виконуваних завдань, їх кількості, закріплення їх на практиці (практичні та лабораторно-практичні роботи, виробнича практика), сприятимуть формуванню досвіду діяльності. Діагностика рівня сформованості предметної компетентності має здійснюватись на кожному логічно завершеному ступені навчального процесу [3]. Вчена О. Коваленко визначає такі етапи процесу засвоєння навчального матеріалу: формування необхідної бази для навчання (формування базових знань і вмінь); формування інформаційної бази шляхом ознайомлення учнів із діяльністю та її орієнтовною основою; виконання дій у різних формах; контроль і корекція діяльності [2, с. 220].

Проведена робота дозволила вдосконалити і наповнити змістом логічну структуру проектувальної предметної компетентності майбутнього кравця з технології

виготовлення одягу (рис. 2). Така структура характерна для кожної складової предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу, а саме термінологічної, графічної, технологічної, контрольної.

Міжпредметні зв'язки дозволяють усвідомити важливість системного навчання та спонукають на оволодіння предметними компетентностями не тільки з технології виготовлення одягу, але й з інших предметів професійно-теоретичної підготовки та виробничого навчання.

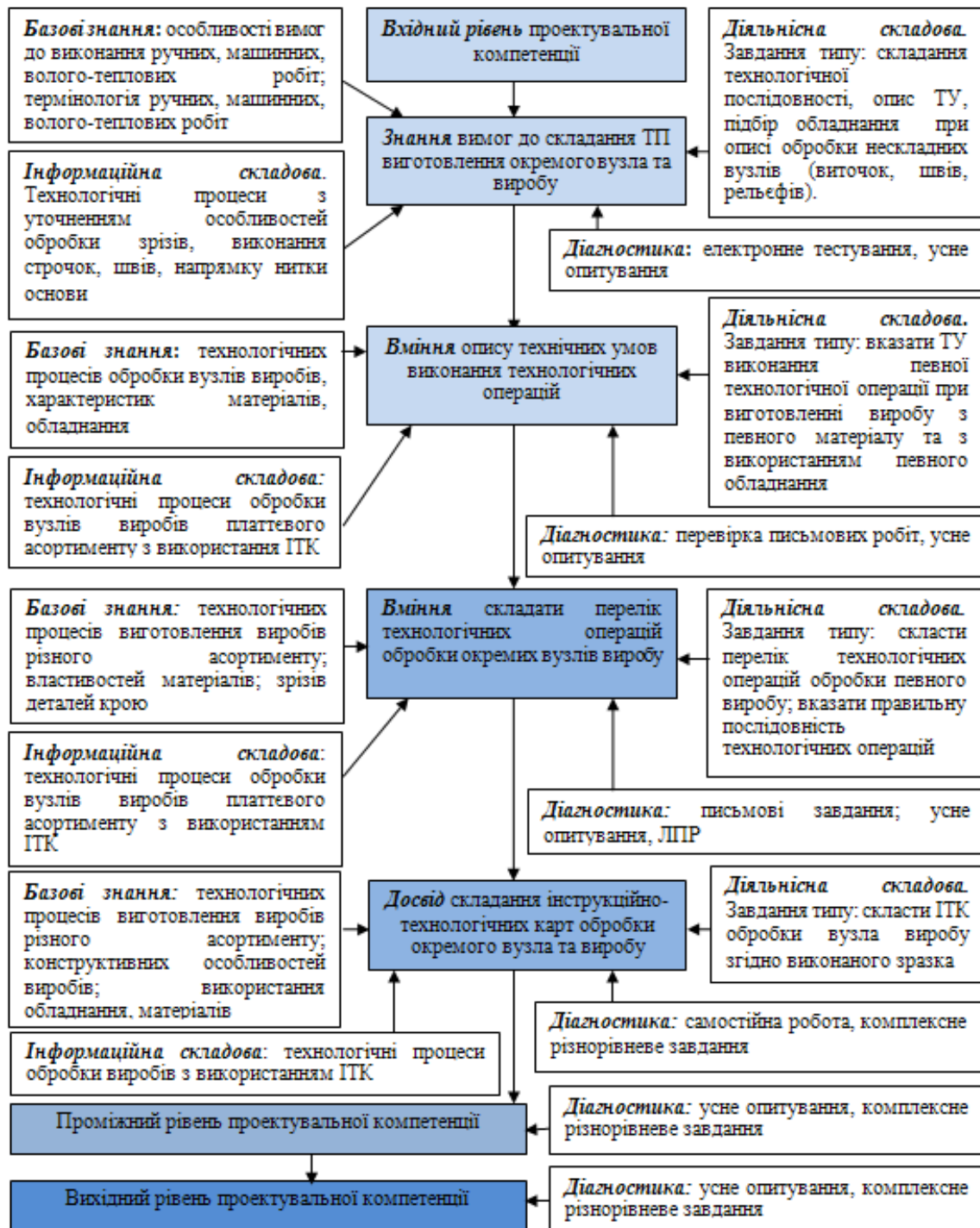

Рис. 2. Модель формування проектувальної компетентності
(ТП – технологічна послідовність, ІТК – інструкційно-технологічна карта, ЛПР – лабораторно-практична робота, ТУ – технічні умови).

Так, рівень сформованості проектувальної предметної компетентності з технології виготовлення одягу залежить від таких компетентностей з матеріалознавства, як володіння професійною термінологією; розуміння властивостей матеріалів, взаємозв'язок властивостей матеріалів та технологічної обробки виробу (вибір ширини шва, довжини стібка, необхідних ниток, параметрів волого-теплової обробки, обладнання, способів обробки технологічних вузлів виробу). Розвитку проектувальної ПрК сприяють такі предметні компетентності з основ конструювання одягу, як володіння професійною термінологією, розуміння креслень конструкції та технічних умов на викроєні деталі, розуміння взаємозв'язку конструкції та технологічного процесу обробки виробу, залежність вибраних методів обробки від конфігурації зрізів деталі тощо...

Знання конструктивних та функціональних особливостей технологічного обладнання, розуміння його призначення, впливають на можливість правильного вибору технологічного процесу виконання обробки виробу, необхідність перестановки операцій типової технологічної послідовності у зв'язку з використанням певного обладнання.

Діяльнісна складова формування проектувальної предметної компетентності передбачає практичне виконання та аналіз лабораторно-практичних робіт. Завданнями лабораторно-практичних робіт є вирішення типових задач, передбачених навчальною програмою. З метою формування проектувальної ПрК цілі виконання ЛПР зорієнтовані на поступове ускладнення практичних завдань, що посилює формування компонентів предметних компетентностей та забезпечує результативність навчального процесу. Способи діяльності, які реалізують ЛПР, забезпечують формування досвіду діяльності.

При поступовому ускладненні завдань забезпечується реалізація ступеневого принципу цілей методики. Очікуваними результатами виконання лабораторно-практичних робіт є сформовані знання технологічного процесу, та такі уміння: виконувати схематичне зображення вузла у розрізі; називати технологічні операції обробки вузла згідно термінології та алгоритму; складати перелік технологічних операцій; складати технологічну послідовність обробки виробу; обґрунтовувати технічні умови виконання операцій; обґрунтовувати вибір параметрів технологічних операцій. Як наслідок – набувається досвід складання інструкційно-технологічних карт, який об'єднує досвід інших предметних компетенцій (термінологічної, графічної, технологічної).

Ступінь оволодіння проектувальною компетентністю перевіряється шляхом експертної оцінки розробленої учнем технологічної послідовності обробки вузла швейного виробу. Викладач має перевірити: уміння виокремлювати неподільні операції технологічного процесу з заданими вихідними даними (назва вузла швейного виробу; матеріал, з якого він виготовляється; існуюче обладнання і пристосування, тощо...); уміння складати правильну технологічну послідовність; уміння обґрунтувати раціональність та економічну доцільність виконання окремих технологічних операцій та послідовності обробки вузла загалом.

Висновки. Для набуття професійної компетентності майбутніх кравців необхідне формування предметних компетентностей з кожного предмета професійно-практичної та теоретичної підготовки. У статті сформульовані загальні підходи щодо формування складових предметної компетентності майбутніх кравців з технології виготовлення одягу, зокрема, проектувальної.

Додаткових досліджень вимагає питання розробки дидактичних методів та засобів формування проектувальної компетентності для кожного заняття з врахуванням проміжних етапів та очікуваних результатів. Необхідно поглиблено дослідити проблему

впливу професійно важливих якостей на формування предметної компетентності майбутніх кравців.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Вербицкий А. А. Контекстно-компетентный подход к модернизации образования / А. А. Вербицкий // Высшее образование в России. – 2010. – № 5. – С. 32-37.
2. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підруч. для вищих навчальних закладів / Коваленко О. Е. – Х.: Вид-во НУА, 2005. – 360 с.
3. Монахов В. М. Технология проектирования методических систем с заданными свойствами / В. М. Монахов // Высшее образование в России. – 2011. – № 6. – С. 59-65.
4. Нечіпор С. Проектування предметної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника / С. Нечіпор // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 5. – С. 73-82.
5. Штефан Л. В. Формування проєктувальних умінь у майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю в умовах сучасних інновацій: [монографія] / Л. В. Штефан, В. С. Кошелева; Укр. інженерно-пед. акад. – Х.: УІПА. – 2008. – 124 с.

Nechipor Svitlana

Ukrainian Engineering Pedagogical Academy

WAYS OF FORMING THE PROJECTIVE SUBJECT COMPETENCE OF FUTURE CRAFTS FROM THE PRODUCTION OF CLOTHING TECHNOLOGY

The article proves that designing competence is a necessary component of the subject competence of future tailors from the technology of making clothes. The author substantiated the general approaches to the search for ways of forming the competencies of specialists. The author perfected and filled the content with the logical structure of forming the designing competence of future tailors from the technology of making clothes. Logical structure consists of basic knowledge, information and activities of students. Each stage of training should be evaluated. The author defined the role of the practical component of the subject «Technology of making clothes». Students carry out laboratory and practical work. They help to consolidate the theoretical material. The author presents the diagnostics of the level of formation of design subject competence. It is carried out at each stage. This step should be logically completed. The ultimate goal of the educational process is to create design competence.

In order to gain the professional competence of future tailors, the formation of substantive competencies from each subject of professional-practical and theoretical training is required. The article formulated general approaches to the formation of the components of the subject competence of future tailors from the technology of making clothes, in particular, designing.

Additional research requires the development of didactic methods and means of forming design competence for each lesson, taking into account intermediate stages and expected results. It is necessary to study profoundly the problem of the influence of professionally important qualities on the formation of the subject competence of future tailors.

Keywords: tailor, logical structure of competence, substantive competence, design competence, technology of making clothes.

Нечипор Светлана

Украинская инженерно-педагогическая академия

ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОЕКТИРОВОЧНЫХ ПРЕДМЕТНЫХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БУДУЩИХ ПОРТНЫХ ПО ТЕХНОЛОГИИ ИЗГОТОВЛЕНИЯ ОДЕЖДЫ

В статье доказано, что проективная компетентность является необходимой составляющей предметной компетентности будущих портных по технологии изготовления одежды.

Автором усовершенствована и наполнена содержанием логическая структура формирования проективной компетентности будущих портных по технологии изготовления одежды, которая базируется на информационно и деятельностной составляющих.

Ключевые слова: логическая структура компетентности, портной, проективная компетентность, предметная компетентность, технология изготовления одежды.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Нечіпор Світлана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологій і дизайну Української інженерно-педагогічної академії.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх кравців; дизайн-освіта майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю.